

B G L I M M O D Y

För Åhr

I 7 4 6.

Eti Göteborg,

Under 57 $\frac{7}{10}$ grs. Nordlig Bredd och 5 $\frac{1}{2}$ grs.
Längd, väster om Uppsala,
uträknad af

SVEN HEDSTRÖM,
Hvariemte bis fogas ett Utdrag af R. S. Wess-
tenskaps Academiens Handlingar, pag. 455.

1746.

Tryckt hos Johan Georg Lange.

Ett försökt och richtigt funnit Me- del, at med sparsamhet föda Hästar och Boskap.

Hi den allmänna Foder-bristen, som förelidit Åre warit, ock ånnu påstår, har man blifvit nöd-twungen, täncka efter alla de utvägar, som kunna wärva giörlige at framföda sine Creatur, stilla deras hunger, ock förekomma deras undergång. Ibland annat Foder för Boskapen, särdeles Hästar, har man funnit Graurijs vara af en besynnerlig kraft, när det på ett wist sätt tilredes och dem förelägges; hvilket ehuruval åtstillige tilförene pröfswat, ock godt besfunnit, man likväl nu til allas underrättelse, och til en allmän nyttja bordt meddela. Det kan komma til pas, icke allenast då allmänt trångmål år, på Foder, utan ock med stor fördel nyttjas åhrlichen på alla ställen der liten Ång år, och man likväl giärna wil underhålla mycken Boskap til Åker och Ångs hättre giödande: med mehra. Hästar och Boskap kunna på detta sättet med besparing af annat dyrare Foder underhållas både Sommar och Winter; emedan Graniset är grönt

grönt hela Året igenom: doch bekomma de om Wårren gröna och röda utsprickande ändar eller knoppar, Creaturen aldrabäst, och åre ju så gode som Hastra åt Hästarne, och Sörpa åt Koerne; ty de åta det giärna, när de blifwa wahne der vid: det bekommer dem väl, och har det goda ånnu med sig, at det bewarar dem från många slags anstöter och sukkdomar. Man tager lagom stora grener, hälst af ung Gran, rycker af de smärsta Qvistarne, hackar dem små sonder med en Yra smärsta sig giöra läter. Detta sonderhackade eller skurna Graniset, lägges sedan i ett tätt kar, och öjes waten der på, som står vid pasz 2. dygn, åtminstone ett, och drager ut den starkaste kådan. Af detta blotta Graniset, tager man 2/3, eller 4 Kan-nemått i sänder, lägger i krubban för hvar Häst, och strör deröfwer 1, 2, eller 3 giöpnar af stråde af hwar-jehanda såd, Kli, gropad Hastra, eller Draf, alt som man har råd til, och som man wil väl eller sämre hafwa Hästarne fodrade til. Den som wil gifwa dem ånnu mehra åtrå, och giörat kraftigare, strör litet krossadt Salt deröfwer: NB. Detta behöfves för-nämligast i början, til des Hästarne blifwa wahne vid Graniset; på slutet åta de det väl aldeles tårt, utan at det behöfver antingen blötas, eller något strös-der:

Der på, om man gifwer Hästarne detta i stället för Hafra och Hackelse, hvar morgon och hvar aften ett foder efter matningen. Med Koer, Oxar och ung Boskap förfar man sammaledes; hvilka i förstone nödigt, men omsider giärna åta detta fodret, och trivwas väl deraf, om det bespränges med Sollaka af Silt, Strömming eller annan Salt-fisk, eller dock med Menissio-Urin; doch bör det både bättre blötas, och om så nödigt pröfvises, med en Stöt väl krossas, om Oxar, Koer och ung Boskap skola dermed komma väl til rätta.

En del Creatur, både Hästar och Boskap, som här vid åro aldeles övane, wilja väl i förstone icke giärna der på, men om man brukar affware, och läter dem blixta rätt hungrige och tårstige, så gripa de ändteligen til och wänjas der vid smänningen, til des de hållat för sin bästa fräselighet och längta verefter; huru denne Granris-blandningen om winteren då strång Kold är, skal kunna achtas, at den icke fryser, och blixtar saledes våtlig, det lämnas en hvar til at förebygga som det honom häst synes och lägligast faller. I Fåhusen är gemenligen så varmt, at der fällan fryser. Allmogen som sielf stillar sina Creatur,

låt Hafwa största nyttा deraf, ty han kan om han wil, wänja dem dertil, emedan han sielf lägger handen vid fodringen: Men Herrskap, och alla the, som måste lita på sitt Tjenste-folck, lara finna största svårighet, at kunna ömwertala sina Drängar och Vigor här til: Ly dessa inbillia sig, at deras arbete härigenom öfes och giöres svårare, derföre är de benagne, at på alt upptankeligt sätt hindra wärckställigheten af denna flags utsodringen; de föregifwa och toras väl smärja på, at det går aldrig an; at Hästarne eller Boskapen wilja aldeles intet smakat: At de wahutriwass deraf, och at de hungra iktål, med flera sådane dichtade, ja och undertiden i deras tycko välmente infast och förewändningar; Men floke och alswarsame Husbonder och Matmödrar, lara weta, at förekomma och afroðja alle slike ombjeligheter, om icke annars, doch dermed, at de giöra sig den muddan, til at sielfwe se härpa, och hålla hand öfwer at det ster. Wahnan giör det alt sedermehra latt, både för Folk och Creatur. Ly at det wärckeligen går an, om icke på den ena, doch på ett annat sätt, om icke med den ena, doch med en annan Läcke-mat, som Creaturen måst tycka om, det är en, i många Åhr, af åtskillige hushållare, beproswad sak, som hvar och en med saker-

säkerhet kan lita på. Det allenast, måste en försiktig Jord-ågare här vid gifwa noga acht uppå, at elacke åboer, eller ovanligt Dienste-folck icke få los hugga ned och utöda alla unga Granar, Skogen til Ha- da och förders, utan allenast sparsamt underqvista dem; och på det sättet kan denne Grauris-fodringen, lända skogen til stort gagn, genom det de nedersta Qvistarne borthuggas och undan rödjas. Skogen blifwer renare och mehra växande, och Skogs-betet, uti bördig mark, jenival ansenligen förbättrat. De större grenar, som således afqvistas, kunna, sedan de en gång är hemförde, tiena til bränsle, och de som är försimå der til, kan man blanda uti giödsten, hwarest de göra godt gagn, så snart de efter hand rutna; Derigenom konimer det ena med det andra til sin behöriga nyttja, och ingen ting för-spilles onödigt.

För-

Förmörckelser.

Uff de twanne i åhr infallande Sol-Förmörckelser, blifwer ingen dera i Götheborg synlig: men twå Måne-Förmörckelser får man på en klar Himmel åskåda; hvaraf den första infaller den 24. Febr. och hörjas efter Flamsteds Tafvor härstadies kl. 3. min. 14. sec. 5. medlet kl. 4. min. 38. sec. 46. och slutas kl. 6. min. 3. sec. 27. wahrar sälunda uti 2. timar 49. min. 22. sec. Början blifwer intet hos os synlig; emedan Månen då icke hunnit upp öfwer vår Horizont: men wid Solens nedergång kommer han upp för-mörkad til $5\frac{2}{3}$ tum på södwestra sidan: stigandes eljest Förmörckelsen i sitt högsta til 9. tum 1. minut och 28. sec. wid nedra brädden. Här kunna wi ej längre observera honom än uti 38. min. 24. sec. Utö Stockholm och Upsala blifwer han en hel tima synlig, och så i proportion längre, alt som orterne års mehe eller mindre i öster belägne. Den andre Måne-För-mörckelsen infaller, efter oswannämde Flamsteds Tafvor om natten emellan den 19. och 20. Augusti. Hörjas den 19. kl. 11. 27. min. 32. sec. medlet deraf 49. min. 39. sec. efter midnatten ändas den 20. kl. 2. 11. min. 46. sec. förmiddagen, sedan han wahrat uti 2. timar 44. min. 14. sec. och warit i sitt högsta för-mörkad til 6. tuni, 37. min. 1. sec. på östra kanten.